

Briuselis, 2026 m. rugsėjo 10 d.
(OR. en)

12840/26

Tarpinstitucinė byla:
2026/0259 (COD)

CULT 108
JEUN 207
TOUR 29
CULT HERIT 23
CDR 203
CES 14
EEE 15
AELE 70
SOC 589
ECOFIN 1164
COMPET 1050
ENV 1054
EDUC 365
SUSTDEV 69
CODEC 1640

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. rugsėjo 10 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 455 final
Dalykas:	Pasiūlymas EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS kuriuo atnaujinami Sąjungos veiksmų, susiję su Europos kultūros sostinėmis 2034–2047 m., ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 445/2014/ES

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 455 final.

Priedama: COM(2026) 455 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 09 10
COM(2026) 455 final

2026/0259 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo atnaujinami Sąjungos veiksmai, susiję su Europos kultūros sostinėmis 2034–
2047 m., ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 445/2014/ES**

(Tekstas svarbus EEE)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Europos kultūros sostinės (EKS) – 1985 m. pradėta vykdyti tarpvyriausybinių iniciatyva. Siekiant padidinti iniciatyvos veiksmingumą, 1999 m. ji tapo oficialiu Europos Sąjungos projektu. Buvo nustatyti nauji kriterijai ir atrankos tvarka, parengtas chronologinis valstybių narių sąrašas, kuriame nurodoma, kada jų miestai gali tapti Europos kultūros sostinėmis, ir suburta Europos nepriklausomų ekspertų grupė, kurios darbas – įvertinti paraiškas (1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1419/1999/EB, nustatantis Bendrijos veiksmus dėl EKS renginių 2005–2019 m.¹).

Kad iniciatyva būtų dar veiksmingesnė ir būtų skatinama miestų konkurencija bei pasiūlymų kokybė, taisyklės pirmą kartą atnaujintos 2006 m. Naujosiomis taisyklėmis tai pat nustatyta įvairių priemonių, kuriomis miestams padedama pasirengti veiklai, įskaitant stebėsenos procesą (2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1622/2006/EB, nustatantis Bendrijos veiksmą dėl EKS renginių 2007–2019 m.²). Dabartinis teisinis pagrindas (Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 445/2014/ES³) buvo priimtas 2014 m.

Sprendimas Nr. 445/2014/ES nustos galioti 2033 m. Šiuo metu varžytis dėl EKS vardo miestai pradeda likus šešeriems metams iki EKS metų pradžios – taip jiems suteikiama pakankamai laiko pasirengti EKS veiklai. Todėl, siekiant užtikrinti sklandų veiklos tęsimą 2034 m., 2027 m. reikėtų priimti naują EKS iniciatyvos tąsą teisinį pagrindą. Šio naujo teisinio pagrindo tikslas – užtikrinti tolesnį iniciatyvos aktualumą, kartu atsižvelgiant į būtinybę imtis supaprastinimo priemonių.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Iniciatyva dera su bendru politiniu įsipareigojimu saugoti, skatinti ir remti kultūrą Europoje, nustatytu Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendroje deklaracijoje „Europa kultūrai, kultūra Europai“, ir su **Europos kultūros politikos kelrodžiu**⁴.

Ji atitinka tokias Europos iniciatyvas kaip **naujasis europinis bauhausas**⁵, taip pat 2005 m. UNESCO konvenciją dėl kultūros raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo, kurios šalys yra Sąjunga ir jos valstybės narės, taip pat 2017 m. kovo mėn. Romos deklaraciją, kurioje valstybės narės ir ES institucijos numatė siekti Sąjungos, „kurios piliečiai turėtų naujų kultūrinės bei socialinės raidos ir ekonomikos augimo galimybių [...] ir Sąjungos, kuri saugo kultūros paveldą ir skatina kultūrinę įvairovę“. Ji dera su 2024–2029 m. Tarybos strategine darbotvarke, kuria įsipareigojama skatinti ES kultūros įvairovę ir kultūros paveldą⁶.

• Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Iniciatyva yra suderinta su bendraisiais Europos Komisijos 2024–2029 m. politikos prioritetais: 1) žmonių rėmimo, mūsų visuomenės ir socialinio modelio stiprinimo; 2) mūsų demokratijos saugojimo, mūsų vertybių puoselėjimo; 3) tvaraus Europos klestėjimo ir konkurencingumo; 4) Europos vaidmens pasaulyje.

¹ OL L 166, 1999 7 1, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/1419/oj>.

² OL L 304, 2006 11 3, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2006/1622/oj>.

³ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 445/2014/ES, kuriuo nustatomi Sąjungos veiksmai, susiję su Europos kultūros sostinėmis 2020–2033 m., ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1622/2006/EB, (OL L 132, 2014 5 3, p. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

⁴ [Europos kultūros politikos kelrodžius – COM\(2025\) 785](#).

⁵ [Naujasis europinis bauhausas. Nuo vizijos iki įgyvendinimo, COM\(2025\) 1026](#).

⁶ [2024–2029 m. Tarybos strateginė darbotvarkė](#).

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

EKS iniciatyva grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 167 straipsniu. 167 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ES „prisideda prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbdama jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir kartu išskeldama bendrą kultūros paveldą“. Be to, pagal 167 straipsnio 2 dalį Sąjunga turi skatinti „valstybes nars bendradarbiauti“ kultūros srityje, „o prireikus – paremti ir papildyti jų veiklą“.

• Subsidiarumas / proporcingumas

Pasiūlymas atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus. EKS iniciatyva ir toliau iš esmės įgyvendinama vietos ir nacionalinių lygmeniu. Vis dėlto iš vertinimo ir viešų konsultacijų rezultatų matyti, kad Sąjunga atlieka itin svarbų vaidmenį koordinuodama valstybių narių veiklą ir užtikrindama bendrą, aiškių ir skaidrių kriterijų taikymą, taip pat EKS atrankos ir stebėsenos procedūras. Sąjunga taip pat remia atrinktų miestų pasirengimo veiklą: teikia Europos ekspertų grupės rekomendacijas, padeda miestams dalytis geriausia praktika ir prisideda finansiškai – teikia Melinos Mercouri apdovanojimą.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

• Galiojančių teisės aktų tarpinis vertinimas

Komisija, rengdama pasiūlymą dėl EKS iniciatyvos po 2033 m., rėmėsi įvairia informacija.

2024–2025 m. buvo atliktas pirmasis tarpinis 2020–2033 m. EKS veiksmų vertinimas⁷. Šiame dokumente, kuriame aptarti 2013–2023 m. laikotarpio EKS vardą gavę miestai ir 2020–2028 m. laikotarpio konkurse dalyvavę miestai, nurodyti iniciatyvos įgyvendinimo metu pasiekti rezultatai ir įgyta patirtis.

Svarbu pabrėžti, kad atliekant vertinimus sukaupti faktai bei duomenys ir konsultacijų metu išsakytos nuomonės visais svarbiausiais klausimais iš esmės sutapo. Tai leido Komisijai padaryti kelias svarbias išvadas, kuriomis bus vadovaujama planuojant EKS iniciatyvos ateitį.

Sutariama, kad EKS iniciatyva yra labai sėkminga, ir plačiai pritariama idėjai tęsti šią veiklą ir po 2033 m. Akivaizdu, kad tai viena plačiausio užmojo – tiek aprėptimi, tiek mastu – Europos kultūrinių iniciatyvų. EKS – viena žinomiausių, prestižiškiausių ir turbūt viena iš labiausiai Europos piliečių vertinamų Sąjungos iniciatyvų.

Jei planuojama kruopščiai, EKS iniciatyva miestams gali suteikti daug naudos. Visų pirma iniciatyva susijusi su kultūriniais renginiais, tačiau taip pat užtikrinama ir nemenka socialinė bei ekonominė nauda, ypač tais atvejais, kai tai – ilgalaikės kultūra grindžiamo miesto ir aplinkinio regiono vystymosi strategijos dalis. Reikėtų pabrėžti ir tai, kad nors EKS kasmet tampa tik vienas atitinkamos valstybės narės miestas, konkurencija labai padeda skatinti naujų ir veiksmingesnių politikos priemonių ir strategijų plėtotę net tuose miestuose, kuriems šis vardas nebuvo suteiktas.

Vis dėlto būti EKS – nelengvas uždavinys. Metų trukmės kultūros programos parengimas reikalauja daug jėgų ir vieniems miestams EKS išnaudoti potencialą sekasi geriau nei kitiems. Todėl svarbiausias uždavinys ateityje – pasinaudoti dabartinės iniciatyvos privalumais, o kartu padėti kiekvienai kultūros

⁷ [Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl pirmojo tarpinio 2020–2033 m. Europos kultūros sostinės veiksmų vertinimo – COM\(2025\) 587.](#)

sostinei visapusiškai išnaudoti šio vardo potencialą ir optimizuoti kultūrinę, ekonominę ir socialinę naudą.

Remdamasi vertinimo ir konsultacijų rezultatais, Komisija nustatė pagrindines problemas, dėl kurių šią iniciatyvą reikia pritaikyti ir atnaujinti, kartu atsižvelgiant į būtinybę imtis supaprastinimo priemonių.

Pirma, nors europinis aspektas yra viena iš pagrindinių iniciatyvos sudedamųjų dalių ir dabartinių atrankos kriterijų, jis dažnai neteisingai suprantamas, todėl paraišką teikiantys miestai jo nepaiso.

Antra, nors į miestų paraiškų vertinimą yra įtrauktas indėlio į ilgalaikę strategiją kriterijus, kai kurie miestai nepatyrė tokio ilgalaikio poveikio, kokio tikėtasi. Didesnis dėmesys šiam kriterijui galėtų praversti tiek miestams, tiek pačios iniciatyvos aktualumui.

Trečia, kadangi šiuo metu nėra su EKS susijusio institucinio tinklo, kyla pavojus, kad nebus dalijamasi žiniomis tarp ankstesnių, dabartinių bei būsimų pareiškėjų ir EKS vardą turinčių miestų.

Ketvirta, Europos Komisija šiuo metu apie oficialiai suteiktą EKS vardą praneša standartiniais kanalais, įskaitant pranešimus spaudai, pranešimus interneto svetainėse ir įrašus socialiniuose tinkluose. Tačiau šiuo metu ES lygmeniu nerengiamos jokios bendros komunikacijos kampanijos miestams, kuriems suteiktas EKS vardas, išsamiau pristatyti. Šios iniciatyvos matomumą bei poveikį ir visuomenės informuotumą apie ją padidintų koordinuoti ES institucijų, valstybių narių ir miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, veiksmai.

Penkta, patys miestai dar nėra nustatę vertinimo mechanizmų, todėl nėra pirminių duomenų apie EKS vardo suteikimo poveikį. Todėl sunku lyginti skirtingų EKS veiklą ir perduoti praktinę patirtį.

Šešta, nuolat kyla sunkumų dėl nacionalinės ir vietos politikos poveikio biudžetui, kuris nuo paraiškos pateikimo iki paskutinių etapų turėtų būti kuo stabilesnis. Politika turėjo įtakos ir kitiems veiklos organizavimo aspektams. Politinė parama turi lemiamos svarbos, nes didžioji dalis lėšų yra viešosios lėšos, o be jų miestas negali pateikti stiprios paraiškos. Tačiau drauge iniciatyvos įgyvendintojams turi būti užtikrinta meninė laisvė, kad būtų išlaikytas iniciatyvos autentiškumas.

Galiausiai yra nemažai valstybių narių, kurių vienas ar keli miestai jau yra buvę Europos kultūros sostinėmis, o kai kuriose iš jų realių kandidatų, kuriems EKS vardas galėtų būti suteiktas, skaičius yra nedidelis. Suteikus tokį vardą miestui, neturinčiam reikiamų išteklių, gali būti padarytas neigiamas poveikis, o silpnos EKS ilgainiui pakenktų EKS iniciatyvos prestižui ir reputacijai.

Todėl buvo nuspręsta veiklą tęsti remiantis nauju teisiniu pagrindu, kuris padėtų spręsti problemas, su kuriomis susidurta įgyvendinant dabartinį sprendimą. Priede pateikiamas naujas chronologinis valstybių narių sąrašas.

• **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Atliekant pirmąjį 2020–2033 m. EKS veiksmų tarpinį vertinimą, 2024 m. vasarą surengtos viešos konsultacijos⁸, kurių metu, be kita ko, užduota keletas klausimų dėl teisinio pagrindo po 2033 m.

Nuo 2025 m. gruodžio 3 d. iki 2026 m. sausio 16 d. galiojo kvietimas teikti informaciją apie EKS iniciatyvą, siekiant surinkti įvairių suinteresuotųjų šalių nuomones dėl EKS teisinio pagrindo peržiūros. Jų tikslinė auditorija visų pirma buvo (buvusių, dabartinių ir būsimų) EKS vadovai; EKS vadovaujančiosios institucijos valstybėse narėse (t. y. atitinkama kultūros ministerija); miestų kultūrinio vystymosi akademiniai ekspertai ir EKS ekspertų grupė; plačioji visuomenė; kultūros tinklai, nevyriausybinių organizacijų ir pilietinės visuomenės organizacijų. Iki nustatyto termino buvo gauti dvidešimt šeši atsakymai. Į juos buvo atsižvelgta vėlesniuose svarstymuose dėl šios teisinės sistemos atnaujinimo.

⁸ Konsultacijos „EKS. 2024 m. tarpinis vertinimas“.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Idėjų svarstymams apie EKS iniciatyvos ateitį pateikta ir suinteresuotųjų šalių savo iniciatyva parengtose ataskaitose bei atliktuose tyrimuose, įskaitant „Culture Next“⁹ (finansuojamą pagal programos „Kūrybiška Europa“ 2022–2028 m. Europos kultūros organizacijų tinklų programą) ir EUROCITIES¹⁰.

Be to, 2024 m. balandžio–gegužės mėn. minint 40-ąsias EKS iniciatyvos metines, veiksmų ateitis buvo išsamiai aptarta, o po to buvo paskelbta baltoji knyga „40 rekomendacijų po 40-ties Europos kultūros sostinių programos metų“¹¹, kurią parengė 2025-ųjų metų EKS – Kemnicas ir Nova Gorica.

- **Poveikio vertinimas**

Poveikio vertinimas nebuvo atliktas dėl šių priežasčių:

1) EKS yra riboto poveikio masto iniciatyva.

2) EKS nėra daugiametės finansinės programos (DFP) programa, nes jos išlaidos įtrauktos į programą „Kūrybiška Europa“ (arba ją pakeisiančias programas). Ji turi nedidelį poveikį ES biudžetui, nes šiuo metu kiekvienai EKS skiriama tik 1,5 mln. EUR, be to, padengiamos ekspertų grupių išlaidos. EKS iniciatyvos teisiniam pagrindui finansinis paketas nepriskirtas, jis numatytas programos „Kūrybiška Europa“ teisiniame pagrinde.

3) Nebuvo atliktas ankstesnio teisinio pagrindo poveikio vertinimas.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Atnaujinus EKS teisinį pagrindą atsiras galimybė toliau vykdyti supaprastinimą ir užtikrinti, kad veiksmai būtų prieinamesni, patogesni vartotojams ir orientuoti į piliečius. Nauja EKS sistema sudaromos sąlygos:

- teikti tolesnę tikslinę paramą miestams kandidatams ir miestams, kuriems suteiktas EKS vardas;
- labiau centralizuoti komunikacinę veiklą, užtikrinant didesnę piliečių informuotumą apie iniciatyvą;
- parengti skaidresnes miestų paraiškų (ypač jų europinio aspekto) vertinimo gaires;
- peržiūrėti ir paaiškinti atrankos klausimyno sąvokas ir formuluotes;
- užtikrinti glaudesnę miestų bendradarbiavimą ir dalijimąsi žiniomis, visų pirma užtikrinant, kad paraiškas galėtų teikti (tarpvystybinės) miestų grupės, kurių paraiškas koordinuotų ir tų paraiškų teikimui vadovautų vienas miestas.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymas visiškai atitinka **Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją**¹² ir visas atitinkamas ES politikos ir teisės aktų sistemas lygybės ir nediskriminavimo srityje.

Tikimasi, kad miestai įvykdys konkurso metu prisiimtus įsipareigojimus ir užtikrins, kad būtų laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos.

⁹ „Culture Next“.

¹⁰ EUROCITIES.

¹¹ 40 rekomendacijų po 40-ties Europos kultūros sostinių programos metų.

¹² Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, OL C 202, 2016 6 7, p. 389, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2016/oj.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Kalbant apie šį sprendimą, kuriuo atnaujinamas Sprendimas Nr. 445/2014/ES, naujasis Komisijos pasiūlymas neturi tiesioginio neatidėliotino poveikio biudžetui.

Laikotarpis, kuriam taikomas pasiūlymas, sutampa su keliomis daugiametėmis finansinėmis programomis.

Po 2033 m. teisiniai ir finansiniai EKS iniciatyvos aspektai bus tiesiogiai siejami su būsimų daugiamečių finansinių programų nuostatomis. Šiuo pagrindu jie taip pat bus įtraukti į atitinkamas Sąjungos kultūros rėmimo programas, naująją programą „AgoraEU“ ir ją pakeisiančias programas.

Žr. išsamią informaciją teisės akto pasiūlymo finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažymoje.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo atnaujinami Sąjungos veiksmi, susiję su Europos kultūros sostinėmis 2034–2047 m., ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 445/2014/ES

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 167 straipsnio 5 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
atsižvelgdami į Europos regionų komiteto nuomonę²,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) siekiama glaudesnės Europos tautų sąjungos, o Sąjungai pavedama, *inter alia*, prisidėti prie valstybių narių kultūrų klestėjimo geriant jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir kartu iškeliant bendrą kultūros paveldą. Šiuo atžvilgiu, kai būtina, Sąjunga remia ir papildo valstybių narių veiksmus siekiant skatinti geriau pažinti ir skleisti Europos tautų kultūrą ir istoriją;
- (2) Komisijos komunikate „Europos kultūros politikos kelrodis“³ (toliau – Kultūros politikos kelrodis) išdėstyta Sąjungos strateginė kultūros politikos vizija, kuria skatinama prieiga prie kultūros ir dalyvavimas kultūros gyvenime, kultūrų ir kalbų įvairovė, sanglauda ir kultūrų dialogas, kartu stiprinant kultūros vaidmenį kūrybiškumo, inovacijų, konkurencingumo ir tarptautinių santykių srityse;
- (3) Bendroje deklaracijoje „Europa kultūrai, kultūra Europai“⁴ Kultūros politikos kelrodžio vizija tampa bendru Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos politiniu įsipareigojimu, kuriuo nustatoma strateginė sistema, pagal kurią kultūra tampa Europos tapatybės pagrindu ir pabrėžiama jos svarba asmenims, bendruomenėms ir Europos Sąjungai;
- (4) remiantis 2007 m. kovo 18 d. įsigaliojusia UNESCO konvencija dėl kultūrinės raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo⁵, kurios šalis yra Sąjunga, siekiama saugoti ir skatinti kultūros įvairovę, puoselėti daugiakultūriškumą ir išsamiau informuoti apie kultūros įvairovės vertę vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis;

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

³ [Europos kultūros politikos kelrodis – COM\(2025\) 785.](#)

⁴ OL C, C/2026/3440, 2026 6 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/3440/oj>.

⁵ [UNESCO konvencija dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo.](#)

- (5) 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 445/2014/EB⁶ nustatyti Sąjungos veiksmai, susiję su Europos kultūros sostinėmis 2020–2033 m. Šis sprendimas turėtų būti panaikintas. Tačiau jo nuostatos turėtų būti toliau taikomos visiems miestams, kuriems EKS vardas jau suteiktas arba šiuo metu yra teikiamas laikotarpiui iki 2033 m.;
- (6) Kultūros politikos kelrodyje pripažįstamas kultūros vaidmuo miestų kontekste po 2033 m. ir atsižvelgiama į Europos kultūros sostinių (EKS) vaidmenį prisidedant prie kultūra grindžiamos, įtraukios, miestų ir regionų pertvarkos ir miestų bei regionų atkūrimo visoje Europoje. Ji yra socialinės sanglaudos, ekonomikos augimo, inovacijų, teritorinio patrauklumo ir darnaus vystymosi varomoji jėga;
- (7) Sąjungos lygmens veiksmai kultūros srityje turėtų būti grindžiami esamomis iniciatyvomis (pavyzdžiui, Tarybos ES darbo planais kultūros srityje, bendru komunikatu „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“⁷, Europos kultūros paveldo veiksmų programa⁸ ir 2017 m. kovo mėn. Romos deklaracija⁹) ir turėtų būti glaudžiai suderinti su Europos kultūros politikos kelrodžio ir Bendros deklaracijos „Europa kultūrai, kultūra Europai“ tikslais;
- (8) EKS iniciatyva turėtų derėti su atitinkamomis Europos iniciatyvomis, tokiais kaip naujasis europinis bauhausas (NEB)¹⁰, Europos paveldo ženklas, ES miestų darbotvarkė¹¹, Europos demokratijos skydas¹² ir Kartų tarpusavio teisingumo strategija¹³. 2026 m. gegužės 11 d. priimtoje Tarybos rekomendacijoje valstybėms narėms dėl naujojo europinio bauhauso Taryba ir Europos Parlamentas raginami stiprinti EKS iniciatyvą taip, kad būtų užtikrinta sinergija su NEB vertybėmis ir principais, siekiant remti tvarų, įtraukų ir į kokybę orientuotą miestų rajonų vystymą, pertvarkymą ar atkūrimą visoje Europoje;
- (9) pirmasis tarpinis vertinimas¹⁴ ir 2024 m. vasarą surengtos viešos konsultacijos¹⁵ parodė, kad EKS yra piliečių labai vertinama plataus užmojo kultūros iniciatyva Europoje. Po 40 metų EKS tebėra sėkminga pavyzdinė iniciatyva, skatinanti plėtoti kultūros ir kūrybos sektorius, didinanti EKS vardą gavusių miestų tarptautinį matomumą ir per kultūrą remianti kaimo ir miesto plėtrą. Tai ekonomiškai efektyvi iniciatyva, kuria pritraukiamas viešasis ir privatusis finansavimas ir kuri veikia kaip socialinio ir ekonominio vystymosi katalizatorius, ypač kai yra įtraukta į ilgalaikes vietos ir regionų strategijas. Tokiomis aplinkybėmis EKS iniciatyva turėtų būti tęsiama ir atnaujinta, kad būtų atsižvelgta į naujas tendencijas. Todėl reikėtų nustatyti atnaujintus veiksmus laikotarpiui po 2033 m.;

⁶ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 445/2014/ES, kuriuo nustatomi Sąjungos veiksmai, susiję su Europos kultūros sostinėmis 2020–2033 m., ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1622/2006/EB, (OL L 132, 2014 5 3, p. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

⁷ Bendras komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“, JOIN/2016/029 *final*. [EUR-Lex - 52016JC0029 - LT - EUR-Lex](#).

⁸ Europos kultūros paveldo veiksmų programa (SWD(2018) 491 *final*).

⁹ [Romos deklaracija](#).

¹⁰ [Komisijos komunikatas „Naujasis europinis bauhausas: nuo vizijos prie įgyvendinimo“ \(COM\(2025\) 1026\)](#) ir [Tarybos rekomendacija dėl naujojo europinio bauhauso](#).

¹¹ [ES miestų darbotvarkė: ekonomikos augimo ir klestėjimo skatinimas](#), COM(2025) 739.

¹² [Europos demokratijos skydas. Stiprių ir atsparių demokratių valstybių įgalėjimas](#), JOIN(2025) 791.

¹³ [Kartų tarpusavio teisingumo strategija](#).

¹⁴ [Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl pirmojo tarpinio 2020–2033 m. Europos kultūros sostinės veiksmų vertinimo – COM\(2025\) 587](#).

¹⁵ EKS. [2024 m. tarpinis vertinimas](#).

- (10) Europos kultūros sostinės vardas (toliau – EKS vardas) ne tik atskleidžia Europos kultūrų įvairovę ir bendrą paveldą, bet ir padeda miestams praturtinti kultūrinį gyvenimą, stiprinti kultūros ir kūrybos sektorius, gerinti prieigą prie kultūros vertybių ir jų matomumą, remti ilgalaikę miestų plėtrą ir puoselėti bendrystę bei kultūrų dialogą;
- (11) šiuo sprendimu nustatytų veiksmų tikslas turėtų visiškai atitikti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma programa „AgoraEU“¹⁶, tikslus ir konkrečius programos paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“¹⁷ tikslus;
- (12) kad būtų pasiekti šių veiksmų tikslai, miestai, kuriems suteiktas EKS vardas, turėtų stiprinti kultūros sektorių inovacijų ir skaitmeninius pajėgumus, kurti tvirtus kultūros ir kitų atitinkamų sektorių (pavyzdžiui, švietimo, mokslinių tyrimų, aplinkos, miestų plėtros, sporto ir tvaraus kultūrinio turizmo) ryšius pagal Europos darnaus turizmo strategiją ir naudotis EKS kaip darnaus vietos vystymosi, sveikos ir ekologiškos miestų aplinkos katalizatoriumi¹⁸, taip pat per kultūrą didinti tarptautinį miestų matomumą. Jomis taip pat turėtų būti skatinama socialinė įtrauktis ir lygios galimybės, gerinamos galimybės susipažinti su kultūra ir dalyvauti kultūros gyvenime, užtikrinamas kuo platesnis žmonių, visų pirma vaikų, jaunimo, neįgaliųjų ir asmenų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant kultūros programą, kartu visapusiškai gerbiant meninę laisvę, kultūrų raiškos įvairovę ir gerinant menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų darbo sąlygas;
- (13) EKS veiksmams įgyvendinti reikalingos svarios miestų pareiškėjų ir miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, pastangos, be kita ko, siekiant parengti ir įgyvendinti aukšto lygio metų trukmės kultūros programą ir ilgalaikį planavimą, kad būtų išlaikytas ilgalaikis tęstinumas. Todėl miestams reikia tinkamos paramos, priemonių, gairių ir konsultacijų. Komisija turėtų koordinuoti atitinkamą veiklą, kad padėtų kuo labiau padidinti ilgalaikį iniciatyvos poveikį;
- (14) konkursai dėl EKS vardo turėtų vykti kasmet dviejose skirtingose valstybėse narėse pagal priede pateiktą chronologinį kalendorių (toliau – kalendorius), taip užtikrinant teisingą EKS pasiskirstymą visose valstybėse narėse. Atitinkamais metais varžytis taip pat turėtų būti leidžiama EEE narėmis esančių ELPA valstybių, šalių kandidačių ar potencialių šalių kandidačių arba programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotųjų trečiųjų valstybių miestams, su sąlyga, kad kiekviena reikalavimus atitinkanti šalis EKS vardą gali gauti tik vieną kartą 2034–2047 m. laikotarpiu. Tai vienas iš būdų priartinti jas prie Sąjungos, pabrėžiant bendrus Europos kultūrų aspektus, patvirtintus ankstesne patirtimi. Nenugalimos jėgos aplinkybėmis arba Sąjungos plėtros atvejais Komisija turėtų turėti galimybę priedą iš dalies pakeisti;
- (15) siekiant užtikrinti veiksmingą ir savalaikį reagavimą į nenugalimos jėgos aplinkybes ar Sąjungos plėtros atvejus, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikiami įgaliojimai priimti aktus, kad būtų galima iš dalies keisti priedą. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija rengtų būtinas konsultacijas, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio

¹⁶ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2028–2034 m. programa „AgoraEU“ ir panaikinami reglamentai (ES) 2021/692 bei (ES) 2021/818, – COM(2025) 550 (bus patvirtinta po derybų dėl DFP).

¹⁷ Pavadinimas bus patvirtintas po derybų dėl DFP.

¹⁸ Tokiomis aplinkybėmis taip pat turėtų būti skatinama sinergija su kitomis Sąjungos iniciatyvomis, kuriomis pripažįstamas miestų tvarumas, pavyzdžiui, Europos žaliosios sostinės apdovanojimu ir Europos žaliojo lapo apdovanojimu.

13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros¹⁹ nustatytais principais. Visų pirma, siekiant užtikrinti jų vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

- (16) EKS vardas turėtų būti suteikiamas tik miestams arba tarpvalstybinėms miestų grupėms, neatsižvelgiant į jų dydį. Siekdami informuoti plačiąją visuomenę ir padidinti EKS vardo poveikį, miestai gali įtraukti ir aplinkinį regioną;
- (17) EKS vardo suteikimas turėtų būti grindžiamas kultūros programa, kurioje pabrėžiamas stiprus europinis aspektas. Tokia kultūros programa turėtų būti specialiai sukurta EKS metams ir įtraukta į ilgalaikę strategiją;
- (18) atrankos procesas turėtų vykti dviem etapais (pirminė atranka ir atranka) ir jį turėtų vykdyti nepriklausomų ekspertų grupė. Ši sąžininga ir skaidri organizacija miestams suteikia galimybę patobulinti savo paraiškas laikotarpiu nuo pirminės atrankos iki atrankos etapų, remiantis ekspertų grupės rekomendacijomis. Be to, siekiant užtikrinti EKS veiksmų tęstinumą ir patirties bei praktinės patirties perdavimą, ekspertai turėtų būti keičiami palaipsniui;
- (19) nacionalinių paskirtų ekspertų dalyvavimas turėtų būti toliau užtikrinamas valstybėms narėms suteikiant galimybę į atrankos ir stebėsenos procedūras vykdančią grupę paskirti iki dviejų ekspertų;
- (20) atrankos kriterijai turėtų padėti miestams kandidatams nustatyti tikslus ir reikalavimus, kuriuos jie turi atitikti, kad gautų EKS vardą. Nors daugiau dėmesio turėtų būti skiriama tvarumui, ilgalaikiam planavimui ir skaitmeniniam prieinamumui, europinis aspektas turėtų tapti visa apimančiu kriterijumi, kaip rekomenduota pirmajame 2020–2033 m. EKS veiksmų tarpiniame vertinime;
- (21) miestai kandidatai turėtų išnagrinėti galimybę, jei taikytina, prašyti finansinės paramos, teikiamos pagal kitas atitinkamas Sąjungos programas ir fondus (visų pirma programą „AgoraEU“ ir Europos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros, žuvininkystės ir jūrų reikalų, klestėjimo ir saugumo fondą) ir skirstomos pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus ir vėlesnes programas;
- (22) kad EKS iniciatyva būtų įgyvendinta sėkmingai, labai svarbus parengiamasis etapas – nuo EKS vardo suteikimo miestui iki EKS metų. Vertinimai ir konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis parodė, kad paramos priemonės pagal ankstesnes teisinės sistemas buvo labai vertingos ir turėtų būti toliau plėtojamos ir koordinuojamos tarp buvusių, dabartinių ir būsimų miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, taip pat miestų kandidatų, kartu su Europos Komisija remiant miestų tinklą, skirtą keistis patirtimi ir žiniomis;
- (23) EKS vardas ir Melinos Mercouri apdovanojimas, kuris turėtų būti išmokamas dviem mokėjimais, turi didelę simbolinę vertę. Tikimasi, kad miestai, kuriems suteiktas EKS vardas, įvykdys konkurso metu prisiimtus įsipareigojimus ir užtikrins, kad būtų laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos²⁰. Todėl EKS vardo ir

¹⁹ [Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros](#) (OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

²⁰ [Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija](#).

apdovanojimo suteikimui turėtų būti taikomos griežtos ir aiškos sąlygos, taip pat turėtų būti nustatyta jų panaikinimo sistema, prireikus, tais atvejais, kai EKS vardo turėtojas nebeatitinka kriterijų arba nebesilaiko paraiškoje pateikto projekto ir darbo plano;

- (24) Miestai, kuriems suteiktas EKS vardas, nuo išrinkimo momento iki EKS metų pabaigos turėtų užtikrinti, kad visuose renginiuose, veikloje ir komunikacijos medžiagoje būtų aiškiai matomas ES logotipas kartu su bendru EKS iniciatyvos logotipu ir, jei taikoma, ES vėliava. Jie visada turėtų pripažinti, kad EKS yra Europos Sąjungos finansuojama iniciatyva, kurioje aiškiai dalyvauja Europos Komisija;
- (25) patys miestai turėtų išlikti pagrindiniais vertinimo proceso dalyviais, kad būtų užtikrintas atitinkamų pirminių duomenų rinkimas vietos lygmeniu, ypač dėl suteikto EKS vardo poveikio;
- (26) šio sprendimo tikslų, t. y. saugoti ir skatinti kultūrų įvairovę Europoje, pabrėžti joms būdingus bendrus bruožus ir puoselėti kultūros įnašą į ilgalaikį miestų vystymąsi, valstybės narės negali deramai pasiekti dėl poreikio visų pirma nustatyti bendrus, aiškius ir skaidrius atrankos ir stebėsenos kriterijus bei procedūras ir tvirtai koordinuoti valstybių narių veiksmus, ir kadangi dėl veiksmų masto ir tikėtino poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame pačiame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo sprendimu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Veiksmų atnaujinimas

Šiuo sprendimu Sąjungos veiksmas „Europos kultūros sostinės“ (toliau – EKS) atnaujinami 2034–2047 m. laikotarpiui (toliau – veiksmas).

2 straipsnis

Tikslai

1. Šiais veiksmais siekiama šių bendrųjų tikslų:

- a) saugoti ir skatinti kultūrų įvairovę Europoje ir pabrėžti joms būdingus bendrus bruožus, taip pat stiprinti europiečių suvokimą, kad jie priklauso bendrai kultūrinei erdvei, ir skatinti vertybes, kuriomis grindžiama Sąjunga;
- b) skatinti kultūros indėlį į tvarų ir įtraukų miestų vystymąsi, laikantis jų atitinkamų strategijų ir prioritetų, kartu praturtinant jų kultūrinį gyvenimą, stiprinant jų kultūros ir kūrybos ekosistemas ir didinant jų kultūros vertybių, paveldo ir raiškos matomumą, prieinamumą ir įvairovę.

2. Konkretūs veiklos tikslai:

- a) didinti kultūros renginių miestuose pasiūlą, įvairovę ir stiprinti europinį aspektą, įskaitant tarptautinio bendradarbiavimo priemones, taip didinant miestų žinomumą tarptautiniu mastu;

- b) gerinti visų, ypač jaunimo, galimybes susipažinti su kultūra, menais bei kultūros paveldu ir dalyvauti atitinkamoje veikloje, taip pat per įsitraukimą į kultūrinę veiklą stiprinti socialinę sanglaudą, kartų tarpusavio teisingumą, lygybę ir įvairovę;
- c) didinti vietos kultūros sektoriaus inovacinį bei skaitmeninį pajėgumą ir stiprinti jo bendradarbiavimą su kitais sektoriais.

3 straipsnis

Galimybė dalyvauti veikloje

1. Konkurse dėl EKS vardo gali dalyvauti miestai arba (tarpvalstybinės) miestų grupės (toliau abi sąvokos – miestas (-ai)), taip pat ir su aplinkiniais regionais.

2. Toks vardas kiekvienais metais (toliau – EKS vardo metai) suteikiamas ne daugiau kaip trims miestams.

EKS vardas kasmet suteikiamas ne daugiau kaip vienam kiekvienos iš dviejų valstybių narių, nurodytų priede pateiktame kalendoriuje (toliau – kalendorius), miestui. Atitinkamais metais EKS vardas taip pat suteikiamas vienam Europos ekonominės erdvės susitarimo šalimi esančios Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybės (toliau – EEE nare esanti ELPA valstybė), šalies kandidatės ar potencialios šalies kandidatės tapti ES nare arba programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotosios trečiosios valstybės miestui ar vienam į Sąjungą stojančios šalies miestui 5 dalyje nustatytais aplinkybėmis. Nenugalimos jėgos aplinkybėmis arba Sąjungos plėtros atvejais Komisija priedą gali iš dalies keisti priimdama deleguotąjį aktą.

3. Valstybių narių miestams suteikiama teisė EKS vardą gauti vieniems metams pagal tai, kaip valstybės narės yra išvardytos kalendoriuje. Nenugalimos jėgos aplinkybėmis, kurios daro poveikį miestui, kuriam suteiktas EKS vardas, ir dėl kurių vėluojama pradėti veiklą EKS vardo metais, atitinkamam miestui iniciatyvos įgyvendinimą leidžiama atidėti vieniems metams, jei šalis, kuriai daromas poveikis, Komisijai pateikia rašytinį prašymą, o Komisija iš dalies pakeičia priedą deleguotuoju aktu.

4. 10 straipsnio 2 dalyje nurodyto kvietimo teikti paraiškas paskelbimo dieną EEE narėmis esančių ELPA valstybių, šalių kandidačių ar potencialių šalių kandidačių tapti ES narėmis arba programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotųjų trečiųjų valstybių miestai gali pateikti paraišką EKS vardui vieniems metams gauti dalyvaudami atvirame konkurse, kuris rengiamas pagal priede pateiktą kalendorių.

Kiekvienai EEE nare esančiai ELPA valstybei, šaliai kandidatėi ar potencialiai šaliai kandidatėi tapti ES nare arba programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotajai trečiajai valstybei EKS vardas 2034–2047 m. laikotarpiu gali būti suteiktas tik vieną kartą.

5. Jei šalis įstoja į Sąjungą po [viena diena po paskelbimo Oficialiajame leidinyje], bet iki 2041 m. sausio 1 d., ji gali turėti teisę EKS vardą gauti praėjus septyneriems metams nuo jos įstojimo pagal valstybės narės taikomas taisykles ir procedūras, priklausomai nuo tuo pačiu metu į Sąjungą stojančių šalių skaičiaus. Tvarkaraštis atitinkamai atnaujinamas Komisijos deleguotuoju aktu. Šalis, kuri į Sąjungą įstoja 2041 m. sausio 1 d. arba po šios datos, dalyvauti veiksmuose kaip valstybė narė neturi teisės.

Tačiau tais metais, kai pagal kalendorių EKS vardas jau yra suteiktas trimis miestams, teisė gauti EKS vardą pirmoje pastraipoje nurodytų šalių miestams suteikiama tik kitais pagal kalendorių laisvais metais laikantis tų šalių stojimo eilės.

Jei pirmoje pastraipoje nurodytos šalies miestas yra anksčiau dalyvavęs šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms skirtame konkurse, jis negali dalyvauti jokiame vėlesniame valstybės narėms skirtame konkurse. Jei tokios šalies miestui 2034–2047 m. laikotarpiu buvo suteiktas EKS vardas, kaip nurodyta 4 dalyje, po įstojimo ta šalis kaip valstybė narė tuo laikotarpiu organizuoti konkurso nebeturi teisės.

Jei tą pačią dieną į Sąjungą įstoja daugiau nei viena šalis ir jei tos šalys nėra susitarusios dėl dalyvavimo įgyvendinant šiuos veiksmus eilės tvarkos, Taryba traukia burtus.

6. Komisija pagal 18 straipsnį priima deleguotuosius aktus dėl priedo pakeitimų.

4 straipsnis

Paraiškų teikimas

1. Bendrą paraiškos formą, grindžiamą 5 straipsnyje nustatytais kriterijais, pateikia Komisija ir naudoja visi miestai kandidatai.

Kai miestas kandidatas įtraukia savo aplinkinį regioną, paraiška teikiama to miesto vardu. Jei paraišką teikia miestų grupė, ji teikiama paraiškos teikimui paraiškos teikimui vadovaujančio susijusios valstybės narės miesto vardu.

2. Kiekviena paraiška yra grindžiama kultūros programa, kurioje pabrėžiamas stiprus europinis aspektas, paisoma meninės laisvės bei kultūros raiškos įvairovės ir prisidedama prie menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų darbo sąlygų gerinimo.

Kultūros programa įgyvendinama EKS vardo metus ir parengiama konkrečiai EKS vardui gauti pagal 5 straipsnyje nustatytus kriterijus.

5 straipsnis

Kriterijai

Paraiškos vertinamos remiantis toliau nurodytais kriterijais, į kuriuos visus įtraukiamas stiprus europinis aspektas. Komisija pateikia gaires dėl tų kriterijų (visų pirma europinio aspekto) apibrėžties ir supratimo, atsižvelgdama į sinergiją su atitinkamomis iniciatyvomis, pavyzdžiui, naujuoju europiniu bauhausu. Paraiškos vertinimo kriterijai yra šie:

- a) ilgalaikė strategija ir tęstinumas;
- b) kultūrinis ir meninis turinys;
- c) informavimo veikla, komunikacija ir piliečių dalyvavimas;
- d) valdymas ir gebėjimas pasiekti nustatytus rezultatus.

1) Vertinant ilgalaikės strategijos ir tęstinumo kategoriją, atsižvelgiama į šiuos veiksniai:

- a) tai, ar parengta kultūros strategija, kuri paraiškos teikimo metu apima veiksmą ir tęstinumo planus pasibaigus EKS vardo metams;

- b) kultūros ir kūrybos sektorių pajėgumų stiprinimo planus, įskaitant ilgalaikių kultūrinio, socioekonominio ir socialinio sektorių bendradarbiavimo vystymą, ypatingą dėmesį skiriant menininkų darbo sąlygoms;
- c) numatomą ilgalaikį kultūrinį, socialinį ir ekonominį poveikį, kurį EKS vardas suteiktų, be kita ko, tvarios miestų ir, jei taikytina, kaimo plėtros požiūriu;
- d) EKS vardo poveikio stebėsenos bei vertinimo ir vertinimo rezultatų sklaidos Europos lygmeniu planus.

2) Vertinant kultūrinio ir meninio turinio kategoriją, įvertinami šie veiksniai:

- a) aiški ir nuosekli kultūros programos meninė vizija ir strategija: Europos kultūrų ir kalbų įvairovės ir meninės laisvės skatinimas;
- b) vietos ir Europos menininkų, kultūros organizacijų ir gyventojų, įskaitant jaunimą, dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant kultūros programą;
- c) bendradarbiavimas su įvairių Europos šalių miestais ir miestais, kuriems EKS vardas suteiktas tais pačiais metais;
- d) veiklos, – kuria pabrėžiami bendri Europos kultūrų, paveldo ir istorijos aspektai, taip pat Europos integracija ir šiuo metu Europai aktualios temos, – aprėptis ir bendra meninė kokybė;
- e) gebėjimas derinti kultūros paveldą ir tradicines meno formas su nauja, novatoriška ir eksperimentine skaitmenine kultūros raiška, skatinant naujus fizinio ir skaitmeninio dalyvavimo būdus.

3) Pagal informavimo veiklos, komunikacijos ir piliečių dalyvavimo kategoriją įvertinami šie veiksniai:

- a) prasmingas įvairių vietos bendruomenių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas rengiant paraišką ir vykdant veiklą;
- b) naujų ir įtraukių galimybių, įskaitant skaitmenines, sudarymas įvairiems gyventojams, įskaitant periferinių regionų gyventojus ir lankytojus, lankytis kultūros renginiuose, susipažinti su kultūrine veikla arba joje dalyvauti, visų pirma vaikams ir jaunimui, ypatingą dėmesį skiriant asmenims su negalia ir vyresnio amžiaus asmenims (tam, kiek tokia veikla jiems prieinama);
- c) bendra auditorijos formavimo strategija, pabrėžiant sąsają su švietimu ir mokyklų bei aukštojo mokslo įstaigų dalyvavimu;
- d) išsami rinkodaros ir komunikacijos strategija, pritraukianti įvairiausių vietos, Europos ir tarptautinės visuomenės atstovų susidomėjimą, pabrėžiant, kad šie veiksmai yra Sąjungos veiksmai, kuriems naudojamas bendras EKS logotipas ir etiketė.

4) Vertinant valdymo ir gebėjimo pasiekti rezultatų kategoriją, įvertinami šie veiksniai:

- a) lėšų rinkimo strategijos ir siūlomo biudžeto įgyvendinamumas (įskaitant, jei taikoma, planus prašyti finansinės paramos pagal Sąjungos programas ir fondus), apimantis parengiamąjį etapą, pačius EKS metus, vertinimą bei tęstinumo veiklą ir nenumatytų atvejų planavimą;
- b) numatyta valdymo ir įgyvendinimo struktūra su darbuotojais, turinčiais tvariam veiksmų įgyvendinimui būtinų įgūdžių, sudarant sąlygas veiksmingam vietos institucijų ir įgyvendinimo struktūros, įskaitant meninę komandą, bendradarbiavimui;
- c) generalinio direktoriaus ir meno vadovo skyrimo tvarka ir jų veiklos sritys;

- d) plataus pobūdžio parama paraiškai ir tvarus vietos, regioninių ir nacionalinių institucijų finansinis įsipareigojimas;
- e) miestas kandidatas turi ar turės tinkamą ir perspektyvią infrastruktūrą EKS veiklai vykdyti.

6 straipsnis

Ekspertų grupė

1. Sudaroma nepriklausomų ekspertų grupė (toliau – grupė) atrankos ir stebėsenos procedūroms vykdyti.
2. Grupę sudaro 12 ekspertų, kuriuos pagal 3 dalį paskiria Sąjungos institucijos ir įstaigos, (toliau – Europos ekspertai).
3. Komisija, remdamasi atviru kvietimu pareikšti susidomėjimą, pasiūlo galimų Europos ekspertų rezervą.

Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija, laikydamiesi savo atitinkamų procedūrų, paskiria po tris ekspertus ir dar po tris rezervo ekspertus.

Europos regionų komitetas ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pagal savo atitinkamas procedūras paskiria po vieną ekspertą ir po vieną rezervo ekspertą.

Be to, Komisija savo tvarka atranka vieną ekspertą iš Jaunimo kultūros ambasadorių tinklo²¹ ir paskiria vieną rezervo ekspertą.

Atrinkdama Europos ekspertus, kiekviena iš tų Sąjungos institucijų ir įstaigų siekia užtikrinti papildomus įgūdžius, subalansuotą geografinį pasiskirstymą, lyčių pusiausvyrą ir patirties įvairovę, kad grupės sudėtyje būtų atsižvelgta į įvairioms Europos visuomenėms rūpimus klausimus.

4. Be to, vykdant vienos iš valstybių narių miesto atranką ir stebėseną, tai valstybei narei suteikiama teisė pagal savo tvarką ir pasikonsultavus su Komisija į grupę skirti iki dviejų ekspertų. Ta valstybė narė yra atsakinga už tų dviejų ekspertų samdymą. Tai netaikoma trečiosioms valstybėms skirtiems konkursams.

5. Visi ekspertai:

- a) yra Sąjungos piliečiai ir gyventojai;
- b) yra nepriklausomi ekspertai;
- c) yra sukaupę daug patirties ir ekspertinių žinių:
 - i) bent viename iš kultūros ir kūrybos sektorių;
 - ii) miestų kultūrinės arba
 - iii) EKS renginio arba panašaus masto tarptautinio kultūros renginio organizavimo srityje arba
 - iv) kultūrinio turizmo skatinimo ir valdymo srityje;
- d) sugeba darbui grupėje skirti keletą darbo dienų per metus, įskaitant keliones (maždaug 30–40 dienų).

²¹ Tai šiuo metu rengiama Europos kultūros politikos kelrodžio iniciatyva.

6. Grupės nariai turi teisę gauti atlygį už savo paslaugas ir kompensaciją už visas išlaidas, tiesiogiai susijusias su jų pareigų vykdymu pagal šiuos įgaliojimus.

Toks atlyginimas ir kompensacija už išlaidas mokami visą jų paskyrimo laikotarpį.

Visi grupės nariai gauna vienodą atlyginimą, neatsižvelgiant į tai, kuri įstaiga juos paskyrė.

7. Grupė paskiria savo pirmininką.

8. Europos ekspertai skiriami trejų metų laikotarpiui.

Vis dėlto, kalbant apie pradinį grupės sudarymą pagal šį sprendimą, Europos Parlamentas savo ekspertus skiria trejiems metams, Komisija – dvejiems metams, o Taryba, Europos regionų komitetas ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas – vieniems metams, kad, nepaisant reguliarios ekspertų grupės rotacijos, būtų išsaugotos ekspertinės žinios.

9. Jei ekspertas atsistatydina arba nebegali vykdyti savo užduočių iki kadencijos pabaigos arba jei Europos Komisija nutraukia jo sutartį, tas ekspertas likusiam kadencijos laikui pakeičiamas rezervo ekspertu.

10. Visi ekspertai praneša apie bet kokią su konkrečiu miestu kandidatu susijusį faktinį arba potencialų interesų konfliktą. Jei padaromas toks pranešimas arba jei toks interesų konfliktas išaiškėja, susijęs ekspertas atsistatydina ir atitinkama Sąjungos institucija ar įstaiga arba valstybė narė tą ekspertą likusiam kadencijos laikotarpiui pagal 9 dalį pakeičia kitu.

7 straipsnis

Paraiškų teikimas valstybėse narėse

1. Kiekviena valstybė narė yra atsakinga už savo miestų konkurso organizavimą pagal priede pateiktą kalendorių.

2. Likus ne mažiau kaip šešeriems metams iki EKS metų, susijusios valstybės narės paskelbia kvietimą teikti paraiškas.

Į visus kvietimus teikti paraiškas įtraukiama paraiškos forma, nurodyta 4 straipsnio 1 dalyje.

Paraiškų, kurias miestai kandidatai turi pateikti pagal kiekvieną kvietimą teikti paraiškas, pateikimo terminas – ne anksčiau kaip 10 mėnesių po kvietimo paskelbimo dienos.

3. Susijusios valstybės narės apie paraiškas informuoja Komisiją.

8 straipsnis

Išankstinė atranka valstybėse narėse

1. Kiekviena susijusi valstybė narė ne vėliau kaip penkerius metus iki EKS metų sušaukia grupę į išankstinės atrankos posėdį, kuriame dalyvauja ir miestų kandidatų atstovai.

2. Įvertinusi paraiškas pagal nustatytus kriterijus, grupė susitaria dėl galutinio miestų kandidatų sąrašo ir parengia išankstinės atrankos ataskaitą apie visas paraiškas, pateikdama, *inter alia*, rekomendacijas į galutinį sąrašą įtrauktiems miestams kandidatams.

3. Grupė išankstinės atrankos ataskaitą pateikia susijusioms valstybėms narėms ir Komisijai.

4. Kiekviena susijusi valstybė narė, remdamasi grupės ataskaita, oficialiai patvirtina galutinį sąrašą.

Atranka valstybėse narėse

1. Remdamiesi išankstinės atrankos ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, į galutinį sąrašą įtraukti miestai kandidatai užpildo ir peržiūri savo paraiškas, kad jos atitiktų kriterijus. Jie pateikia jas susijusiai valstybei narei, kuri savo ruožtu jas perduoda Komisijai.

2. Kiekviena susijusi valstybė narė praėjus ne daugiau kaip devyniems mėnesiams po išankstinės atrankos posėdžio sušaukia grupę į atrankos posėdį, kuriame dalyvauja ir į galutinį sąrašą įtrauktų miestų kandidatų atstovai.

Prireikus susijusi valstybė narė, pasikonsultavusi su Komisija, devynių mėnesių terminą gali pratęsti pagrįstam laikotarpiui.

3. Grupė įvertina užpildytas ir patikslintas paraiškas.

4. Grupė parengia paraiškų atrankos ataskaitą apie atrinktų miestų kandidatų galutinį sąrašą ir rekomendaciją dėl EKS vardo suteikimo ne daugiau kaip vienam susijusios valstybės narės miestui.

Atrankos ataskaitoje taip pat pateikiamos rekomendacijos konkursą laimėjusiam miestui dėl pažangos, kurią reikia padaryti iki EKS metų.

Grupė atrankos ataskaitą pateikia susijusiai valstybei narei ir Komisijai.

5. Nepaisant 4 dalies, jei nė vienas miestas kandidatas neatitinka visų kriterijų, grupė gali rekomenduoti EKS vardo tais metais nesuteikti.

10 straipsnis

Nuostata dėl EEE narėmis esančių ELPA valstybių, šalių kandidačių ar potencialių šalių kandidačių tapti ES narėmis ir programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotųjų trečiųjų valstybių

1. Komisija yra atsakinga už EEE narėmis esančių ELPA valstybių, šalių kandidačių ar potencialių šalių kandidačių tapti ES narėmis ir programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotųjų trečiųjų valstybių miestų konkurso (toliau – trečiosioms valstybėms skirti konkursai) organizavimą.

2. Likus ne mažiau kaip šešeriems metams iki EKS metų, Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia kvietimą teikti paraiškas. Į visus kvietimus teikti paraiškas įtraukiama paraiškos forma, nurodyta 4 straipsnio 1 dalyje. Galutinis paraiškų pagal kiekvieną kvietimą teikti paraiškas pateikimo terminas – ne anksčiau kaip 10 mėnesių po jo paskelbimo.

3. Išankstinę miestų atranką likus ne mažiau kaip penkeriems metams iki EKS metų vykdo grupė, remdamasi jų atitinkamomis paraiškomis. Susitikimai su miestais kandidatais nerengiami.

Įvertinusi paraiškas pagal nustatytus kriterijus, grupė susitaria dėl galutinio miestų kandidatų sąrašo ir parengia išankstinės atrankos ataskaitą apie visas paraiškas, pateikdama, *inter alia*, rekomendacijas į galutinį sąrašą įtrauktiems miestams kandidatams. Grupė išankstinės atrankos ataskaitą pateikia Komisijai.

4. Į galutinį sąrašą įtraukti miestai kandidatai užbaigia ir patikslina savo paraiškas, kad jos atitiktų kriterijus ir kad būtų atsižvelgta į išankstinės atrankos ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, ir jas pateikia Komisijai.

Praėjus ne daugiau kaip devyniems mėnesiams po išankstinės atrankos posėdžio, Komisija sušaukia grupę į atrankos posėdį, kuriame dalyvauja ir į galutinį sąrašą įtrauktų miestų atstovai.

Prireikus Komisija devynių mėnesių galutinį terminą gali pratęsti pagrįstam laikotarpiui.

5. Grupę įvertina užpildytas ir patikslintas paraiškas.

6. Grupė parengia į galutinį sąrašą įtrauktų miestų kandidatų paraiškų atrankos ataskaitą ir rekomendaciją dėl EKS vardo suteikimo ne daugiau kaip vienam EEE nare esančios ELPA valstybės, šalies kandidatės ar potencialios šalies kandidatės tapti ES nare arba programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotosios trečiosios valstybės miestui.

Atrankos ataskaitoje taip pat pateikiama rekomendacijų susijusiam miestui dėl pažangos, kurią reikia padaryti iki EKS metų.

Grupė atrankos ataskaitą pateikia Komisijai.

7. Nepaisant 6 dalies, jei nė vienas miestas kandidatas neatitinka visų kriterijų, grupė gali rekomenduoti EKS vardo tais metais nesuteikti.

11 straipsnis

EKS vardo suteikimas

1. Kiekviena susijusi valstybė narė, remdamasi grupės atrankos ataskaitoje pateikta rekomendacija, vienam miestui suteikia EKS vardą ir ne vėliau kaip likus ketveriems metams iki EKS metų apie tai praneša Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.

2. Komisija, remdamasi grupės atrankos ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, atitinkamais metais suteikia EKS vardą vienam EEE narėmis esančių ELPA valstybių, šalių kandidačių ar potencialių šalių kandidačių tapti ES narėmis ir programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotųjų trečiųjų valstybių miestui. Komisija apie tokį EKS vardo suteikimą ne vėliau kaip likus ketveriems metams iki EKS metų praneša Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Europos regionų komitetui.

3. Kartu su 1 ir 2 dalyse nurodytais pranešimais apie EKS vardo suteikimą pateikiami grupės ataskaitomis pagrįsti argumentai dėl pasirinkimo.

4. Jei miestas įtraukia aplinkinį regioną, EKS vardas suteikiamas tik tam miestui.

5. Per du mėnesius nuo pranešimų apie EKS vardo suteikimą Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, sąrašą.

12 straipsnis

Miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, bendradarbiavimas

Miestai, kuriems EKS vardas suteiktas tais pačiais, ankstesniais ir paskesniais metais, siekia plėtoti savo kultūros programų sąsajas ir gali apsvarstyti galimybę bendradarbiauti vykdant 13 straipsnyje nustatytą stebėsenos procedūrą.

13 straipsnis

Stebėseną

1. Grupė stebi miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, pasirengimą EKS metams ir nuo EKS vardo suteikimo iki EKS metų pabaigos jiems teikia paramą ir gaires.
2. Tuo tikslu Komisija sušaukia keturis stebėsenos posėdžius, kuriuose dalyvauja grupė ir miestai, kuriems suteiktas EKS vardas; geriausiu atveju tokie posėdžiai surengiami:
 - a) praėjus 6–9 mėnesiams po EKS vardo suteikimo miestui;
 - b) likus 18 mėnesių iki EKS metų;
 - c) likus šešiesiems mėnesiams iki EKS metų;
 - d) praėjus vieniems metams po EKS metų.

Atitinkama valstybė narė arba EEE nare esanti ELPA valstybė, šalis kandidatė ar potenciali šalis kandidatė arba programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotoji trečioji valstybė gali paskirti stebėtoją dalyvauti tuose posėdžiuose.

Likus dviem savaitėms iki kiekvieno stebėsenos posėdžio miestai, kuriems suteiktas EKS vardas, Komisijai pateikia pažangos ataskaitas.

Stebėsenos posėdžiuose grupė įvertina miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, pasirengimą bei tęstinumo planavimą ir pataria jiems, kad miestai galėtų parengti kokybiškas kultūros programas, kuriose pabrėžiamas stiprus europinis aspektas, ir veiksmingas strategijas šiam tikslui pasiekti. Grupė itin daug dėmesio skiria rekomendacijoms, pateiktoms atrankos ataskaitoje ir ankstesnėse stebėsenos ataskaitose, nurodytose 3 dalyje.

3. Po kiekvieno stebėsenos posėdžio grupė parengia stebėsenos ataskaitą apie pasirengimo būklę, tęstinumo planavimą ir veiksmus, kurių turi būti imamasi.

Grupė savo stebėsenos ataskaitas perduoda Komisijai. Komisija valstybių narių konkursų ataskaitas siunčia atitinkamai valstybei narei, atsakingai už tų ataskaitų siuntimą miestams, kuriems suteiktas EKS vardas. Trečiosioms valstybėms skirtų konkursų atveju Komisija šias stebėsenos ataskaitas siunčia tiesiogiai miestams, kuriems suteiktas EKS vardas.

4. Prireikus Komisija gali rengti ne tik stebėsenos posėdžius, bet ir grupės vizitus į miestus, kuriems suteiktas EKS vardas. Prireikus gali būti rengiami virtualūs vizitai.

14 straipsnis

EKS vardo atšaukimas

1. Jei po stebėsenos posėdžio ar bet kokio papildomo vizito, kaip nustatyta 13 straipsnio 4 dalyje, grupė nustato, kad EKS vardą turintis miestas iš esmės: i) nebeatitinka kriterijų,

kuriais remiantis jam buvo suteiktas EKS vardas, arba ii) nebesilaiko jo paraiškoje pateikto projekto ir darbo plano, ji padedama Komisijos užmezga dialogą su susijusia valstybe nare, kad būtų sudarytos sąlygos būtiniams pakeitimams atlikti.

2. Jei būtini pakeitimai neatliekami laiku, grupė apie tai praneša Komisijai. Kartu su pranešimu pateikiamas motyvų paaiškinimas ir praktinės rekomendacijos, kaip pagerinti padėtį.

3. Jei praktinės rekomendacijos neįgyvendinamos laiku, grupė Komisijai pateikia nuomonę dėl atitinkamam miestui suteikto EKS vardo atšaukimo.

4. Jei tai valstybės narės miestas, Komisija, tinkamai atsižvelgusi į 3 dalyje nurodytą nuomonę, paprašo valstybės narės atšaukti jam suteiktą EKS vardą. Valstybė narė apie EKS vardo atšaukimo priežastis praneša Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Europos regionų komitetui.

5. Komisija sprendimą atšaukti EEE nare esančios ELPA valstybės, šalies kandidatės ar potencialios šalies kandidatės tapti ES nare arba programos „AgoraEU“ paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ar vėlesnių Sąjungos kultūros rėmimo programų asocijuotosios trečiosios valstybės miestui suteiktą EKS vardą priima tinkamai atsižvelgdama į 3 dalyje nurodytą nuomonę. Komisija apie EKS vardo atšaukimo priežastis praneša Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Europos regionų komitetui.

15 straipsnis

Apdovanojimas

1. Miestams, kuriems suteiktas EKS vardas, Komisija gali skirti piniginių Melinos Mercouri vardo apdovanojimą (toliau – apdovanojimas), jei atitinkamoje daugiametėje finansinėje programoje tam skirta lėšų.

Apdovanojimas skiriamas laikantis taikytinų Sąjungos kultūros rėmimo programų taisyklių.

2. Du trečdaliai piniginio apdovanojimo išmokama ne vėliau kaip iki metų, kuriais miestas yra Europos kultūros sostinė, kovo mėn. pabaigos, su sąlyga, kad susijęs miestas, kuriam suteiktas EKS vardas, laikosi įsipareigojimų, priimtų teikiant paraišką, atitinka kriterijus ir atsižvelgia į atrankos ir stebėsenos ataskaitose pateiktas rekomendacijas.

Laikoma, kad miestas, kuriam suteiktas EKS vardas, įvykdė teikiant paraišką priištus įsipareigojimus, jei nuo paraiškos pateikimo iki EKS metų nepadaryta esminių programos ir strategijos pakeitimų, visų pirma:

- a) išlaikytas tokio dydžio biudžetas, kad būtų galima vykdyti kokybišką kultūros programą laikantis paraiškos ir kriterijų;
- b) užtikrintas už meninius sprendimus atsakingų darbuotojų nepriklausomumas;
- c) europinis aspektas išliko svarbia galutinės kultūros programos versijos dalimi;
- d) miesto, kuriam suteiktas EKS vardas, rinkodaros bei komunikacijos strategijoje ir komunikacinėje medžiagoje aiškiai nurodyta, kad veiksmai yra Sąjungos veiksmai;
- e) yra parengti EKS vardo poveikio miestui, kuriam tas vardas suteiktas, stebėsenos ir vertinimo planai.

3. Likusi piniginio apdovanojimo dalis išmokama ne vėliau kaip per 24 mėnesius nuo pirmojo mokėjimo, su sąlyga, kad miestas, kuriam suteiktas EKS vardas, turi patikimus EKS vardo metų testinimo planus, visų pirma:

- a) specialų veiklos testinimui skirtą biudžetą;
- b) tolesnę meninę programą, kurioje pabrėžiamas europinis aspektas;
- c) rinkodaros ir komunikacijos strategijas, kuriose pabrėžiama, kad veiksmai yra Sąjungos veiksmai.

4. Jei suteiktas EKS vardas pagal 14 straipsnį atšaukiamas per EKS vardo metus, Komisija susigražina jau sumokėtą apdovanojimo dalį.

16 straipsnis

Praktinio pobūdžio priemonės

1. Komisija visų pirma:

- a) užtikrina bendrą veiksmų nuoseklumą ir teikia reikiamą paramą išrinktoms EKS;
- b) užtikrina valstybių narių ir grupės veiklos koordinavimą;
- c) atsižvelgdama į tikslus, nurodytus 2 straipsnyje, bei kriterijus, nurodytus 5 straipsnyje, ir glaudžiai bendradarbiaudama su grupe, nustato gaires, kad būtų padedama vykdyti atrankos bei stebėsenos procedūras, įskaitant europinį aspektą;
- d) grupei teikia techninę paramą;
- e) savo interneto svetainėje skelbia visas grupės ataskaitas.

2. Komisija koordinuoja veiklos, kuria remiami EKS veiksmai, įgyvendinimą ir visų pirma:

- a) skelbia visą atitinkamą informaciją ir prisideda prie veiksmų viešinimo Europos ir tarptautinio lygmeniu;
- b) skatina buvusių, esamų bei būsimų miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, ir miestų kandidatų keitimąsi patirtimi bei geros praktikos pavyzdžiais ir skatina platesnę miestų įvertinimo ataskaitų bei įgytos patirties sklaidą;
- c) koordinuoja ir remia EKS miestų tinklą ir miestams padeda rengti paraiškas, įgyvendinti jų programas ir semtis patirties iš EKS veiklos, be kita ko, integruoti ją į ilgalaikį miestų ir politikos planavimą, neatsižvelgiant į tai, ar tiems miestams EKS vardas suteiktas;
- d) plėtoja tikslinę komunikacinę veiklą, kad būtų didinamas EKS veiksmų matomumas bei aprėptis Europoje ir už jos ribų;
- e) teikia informaciją apie esamą Europos finansavimą miestų projektų rengimui, įskaitant mentorystę ir mokymą.

17 straipsnis

Vertinimas

1. Kiekvienas susijęs miestas yra atsakingas už savo EKS metų rezultatų vertinimą.

Komisija susijusiems miestams nustato bendras gaires ir rodiklius, grindžiamus 2 straipsnyje nurodytais tikslais ir 5 straipsnyje nurodytais kriterijais, kad būtų užtikrintas nuoseklus požiūris į vertinimo procedūrą.

Susiję miestai parengia įvertinimo ataskaitas ir jas pateikia Komisijai ne vėliau kaip iki kitų metų po EKS metų gruodžio 31 d. Komisija įvertinimo ataskaitas skelbia savo interneto svetainėje.

2. Komisija užtikrina, kad būtų vertinami ne tik miestai, bet ir reguliariai atliekamas išorės ir nepriklausomas iniciatyvos rezultatų vertinimas.

Atliekant išorės ir nepriklausomą vertinimą itin daug dėmesio skiriama visų buvusių EKS sąsajoms su europiniu kontekstu, kad būsimos EKS ir visi Europos miestai galėtų palyginti patirtį ir padaryti naudingas išvadas. Atliekant tuos vertinimus taip pat įvertinami veiksmai apskritai, įskaitant jų vykdymo procesų veiksmingumą, poveikį ir tobulinimo galimybes.

Komisija Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Europos regionų komitetui kartu su visais atitinkamais pasiūlymais pateikia toliau nurodytas tais įvertinimais pagrįstas ataskaitas:

- a) pirminę tarpinę ataskaitą – iki 2038 m. gruodžio 31 d.;
- b) antrą tarpinę ataskaitą – iki 2043 m. gruodžio 31 d.;
- c) *ex post* ataskaitą – iki 2048 m. gruodžio 31 d.

18 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 3 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo *[pagrindinio teisės akto įsigaliojimo data arba bet kuri kita teisėkūros institucijų nustatyta data]*.

3. Europos Parlamentas arba Taryba 3 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus gali bet kada atšaukti. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytus principus.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 3 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jei per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jei dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

19 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

Sprendimas Nr. 445/2014/ES panaikinamas. Tačiau jis toliau taikomas tiems miestams, kuriems EKS vardas jau suteiktas arba yra suteikiamas 2020–2033 m. laikotarpiu.

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

**TEISĖS AKTO PASIŪLYMO FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ
ASPEKTŲ PAŽYMA**

1.	PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA	3
1.1.	Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas	3
1.2.	Atitinkama politikos sritis (-ys)	3
1.3.	Tikslas (-ai)	3
1.3.1.	Bendrasis tikslas (-ai)	3
1.3.2.	Konkretus tikslas (-ai)	3
1.3.3.	Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis	3
1.3.4.	Veiklos rezultatų rodikliai	4
1.4.	Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:	4
1.5.	Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas	4
1.5.1.	Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį	4
1.5.2.	ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmams užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.	4
1.5.3.	Panašios patirties išvados	5
1.5.4.	Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis	6
1.5.5.	Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą	6
1.6.	Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė	7
1.7.	Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai)	7
2.	VALDYMO PRIEMONĖS	8
2.1.	Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės	8
2.2.	Valdymo ir kontrolės sistema (-os)	8
2.2.1.	Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas	8
2.2.2.	Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as)	8
2.2.3.	Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)	8
2.3.	Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės	8
3.	NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS	9
3.1.	Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)	9
3.2.	Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams	10

3.2.1.	Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka	10
3.2.1.1.	Patvirtinto biudžeto asignavimai	10
3.2.1.2.	Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai	10
3.2.2.	Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas	10
3.2.3.	Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka	11
3.2.3.1.	Patvirtinto biudžeto asignavimai	11
3.2.3.2.	Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai	11
3.2.3.3.	Iš viso asignavimų	11
3.2.4.	Numatomi žmoniškųjų išteklių poreikiai	11
3.2.4.1.	Finansuojami iš patvirtinto biudžeto	12
3.2.4.2.	Finansuojami išorės asignuotosiomis pajamomis	12
3.2.4.3.	Visi žmoniškųjų išteklių poreikiai	12
3.2.5.	Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga	14
3.2.6.	Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa	14
3.2.7.	Trečiųjų šalių įnašai	14
3.3.	Numatomas poveikis pajamoms	14
4.	SKAITMENINIAI ASPEKTAI	16
4.1.	Skaitmeninės svarbos reikalavimai	16
4.2.	Duomenys	16
4.3.	Skaitmeniniai sprendimai	16
4.4.	Sąveikumo vertinimas	16
4.5.	Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės	16

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo atnaujinami Sąjungos veiksmas, susiję su Europos kultūros sostinėmis 2034–2047 m., ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 445/2014/ES.

1.2. Atitinkama politikos sritis (-ys)

Kultūra, miestai.

1.3. Tikslas (-ai)

1.3.1. Bendrasis tikslas (-ai)

Pirmasis bendrasis veiksmų tikslas – saugoti ir skatinti kultūrų įvairovę Europoje ir pabrėžti joms būdingus bendrus bruožus, taip pat stiprinti Europiečių priklausomumo bendrai kultūrinei erdvei jausmą; Antrasis tikslas – stiprinti kultūros indėlį į darnų ir įtraukų miestų vystymąsi vadovaujantis jų atitinkamomis strategijomis ir prioritetais.

1.3.2. Konkretus tikslas (-ai)

Šiais veiksmais bus remiami šie konkretūs tikslai:

- a) didinti kultūros renginių miestuose pasiūlą, įvairovę ir stiprinti europinį aspektą, įskaitant tarptautinio bendradarbiavimo priemonėmis, taip didinant miestų žinomumą tarptautiniu mastu;
- b) gerinti visų, ypač jaunimo, galimybes susipažinti su kultūra, menais bei kultūros paveldu ir dalyvauti atitinkamoje veikloje, taip pat per išitraukimą į kultūrinę veiklą stiprinti socialinę sanglaudą, kartu tarpusavio teisingumą, lygybę ir įvairovę;
- c) didinti vietos kultūros sektoriaus inovacinį bei skaitmeninį pajėgumą ir stiprinti jo bendradarbiavimą su kitais sektoriais.

1.3.3. Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Tikimasi, kad siūloma EKS iniciatyvos teisinio pagrindo peržiūra turės teigiamą socialinį, ekonominį, aplinkosauginį ir tarptautinį poveikį.

Socialinis poveikis: Tikimasi, kad peržiūrėti EKS veiksmas padės stiprinti europinę tapatybę bei bendrystę ir atitinkamai padidinti prieigą prie kultūros ir išplėsti dalyvavimą kultūros gyvenime. Tai visų pirma teiks naudą kaimo vietovėse ir mažiau matomuose regionuose gyvenantiems žmonėms ir paskatins prisijungti daugiau jaunuolių. Šiais veiksmais taip pat bus remiamos iniciatyvos, kuriomis siekiama įtraukti vaikus ir jaunimą. Tai prisidės prie socialinės sanglaudos, kultūrų bei kartų tarpusavio dialogo ir demokratinio dalyvavimo ES ir už jos ribų.

Ekonominis poveikis: Tikėtina, kad didinant EKS matomumą ir plečiant šios iniciatyvos mastą bus plėtojamas vietinis kultūrinis turizmas, skatinamos inovacijos bei regioninė plėtra ir kuriamos darbo vietos, ypač mažosiose ir vidutinėse įmonėse, vykdančiose veiklą kultūros srityje.

Poveikis aplinkai. Peržiūrėjus programą tvarumas bus aiškiau įtrauktas į atrankos ir stebėsenos procesus, skatinant miestus laikytis žaliosios praktikos valdymo,

lankytojų įtraukimo ir veiklos srityse. Tai prisidės didinant informuotumą klimato klausimais pasitelkiant kultūrinius naratyvus ir stiprinant kultūros vaidmenį vykdant žaliąją pertvarką.

Tarptautinis poveikis. Įgyvendinant peržiūrėtą iniciatyvą daugiausia dėmesio bus skiriama valstybėms narėms, taip, kaip yra ir dabar, laikantis priemonės, pagal kurią EKS iniciatyvos teikiama tiesioginė finansinė parama ES lygmeniu (programa „Kūrybiška Europa“ iki 2027 m., o vėliau – ją pakeisianti programa), nuostatų. Tačiau taip pat bus atsižvelgta į ES išorės veiksmų prioritetus, siekiant užtikrinti, kad peržiūrėta iniciatyva atliktų tam tikrą vaidmenį ES plėtros politikos, kultūros diplomatijos ir tarptautinių kultūrinių santykių srityje.

JT darnaus vystymosi tikslai (DVT). Ši iniciatyva turės teigiamą poveikį keliems DVT, visų pirma: 4-ajam DVT (kokybiškas švietimas); 5-ajam DVT (lyčių lygybė); 8-ajam DVT (deramas darbas ir ekonomikos augimas); 10-ajam DVT (nelygybės mažinimas); 11-ajam DVT (darnūs miestai ir bendruomenės); 13-ajam DVT (klimato veiksmai); 16-ajam DVT (taika, teisingumas ir stiprios institucijos); 17-ajam DVT (partnerystė įgyvendinant tikslus).

1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

Nėra. EKS veiksmai neturi nuosavų lėšų. Jų biudžetas bus finansuojamas programą „Kūrybiška Europa“ pakeisiančios programos lėšomis. Kiekvienas miestas, kuriam suteiktas EKS vardas, remdamasis Komisijos gairėmis atlieka savo veiklos rezultatų vertinimą, kuris bus peržiūrėtas priėmus teisinį pagrindą.

1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai³⁴

☒ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą (naują) veiksmą

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

EKS veiksmams ir toliau bus pabrėžiamas Europos kultūrų gausa bei įvairovė ir jas siejantys bruožai, skatinamas geresnis žmonių tarpusavio supratimas ir kultūros indėlis į ilgalaikį miestų vystymąsi.

1.5.2. ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmams užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

Priežastys imtis ES lygmens veiksmų (*ex ante*)

Nacionalinės valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį puoselėjant ir propaguojant savo kultūrą ir paveldą. Tačiau atlikus pirmąjį tarpinį 2020–2033 m.

³⁴

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

EKS veiksmų vertinimą nustatyta, kad EKS iniciatyva suteikia didelę pridėtinę vertę kaip Europos lygmens sistema, kurioje pabrėžiama tarptautinė atrinktų miestų svarba. Ja taip pat stiprinamas šių miestų vaidmuo skatinant kultūrų įvairovę Europoje ir jų bendrus bruožus, taip pat propaguojant bendras Europos vertybes, istoriją ir tapatybę.

Numatoma sukurti ES pridėtinę vertę (*ex post*)

Šiais veiksmais bus pagerintas savanoriškas bendradarbiavimas, žinių perdavimas ir matomumas tarp miestų visoje ES ir už jos ribų. Tris kartus EKS vardas suteiktas ES nepriklausantiems miestams ir 2030 bei 2033 m. jis vėl bus suteiktas ELPA valstybės EEE narės, šalies kandidatės arba potencialios šalies kandidatės, dalyvaujančios ES programoje „Kūrybiška Europa“, miestui. EKS veiksmais remiamos nacionalinės pastangos, integruojant jas į nuoseklią ES strategiją, padedant suderinti kultūros iniciatyvas su platesnio užmojo ES prioritetais, pavyzdžiui, jaunimo dalyvavimu, tvarumu ir skaitmeninėmis inovacijomis. Šia iniciatyva taip pat skatinamas labiau subalansuotas geografinis atstovavimas. EKS veiksmų išorės aspektas dera su platesnėmis ES pastangomis stiprinti plėtros politiką, skatinti kultūros diplomaciją ir megzti tarptautinius kultūrinius ryšius.

Atnaujinus teisinį pagrindą, padidės iniciatyvos gebėjimai veiksmingiau remti miestus, jos struktūra taps lankstesnė, pagerės ilgalaikis iniciatyvos nuoseklumas bei poveikis. Taip bus užtikrinta, kad ES ir toliau atliktų konstruktyvų ir papildomą vaidmenį kultūros ir paveldo srityje.

1.5.3. *Panašios patirties išvados*

Iš pirmojo tarpinio 2020–2033 m. EKS iniciatyvos vertinimo matyti, kad tai yra sėkminga pavyzdinė iniciatyva, kuri dėl itin menko poveikio ES biudžetui yra labai ekonomiškai efektyvi ES atžvilgiu. Be to, ši iniciatyva gali prisidėti prie reikšmingų pokyčių miestuose kandidatuose ir atrinktuose miestuose. Visa tai lemia tai, kad tarp sąlygų svarstyti galimybę miestui suteikti EKS vardą yra ilgalaikis miesto vykdomas planavimas ir kultūros įtraukimas į miesto politiką vietos lygmeniu. Ši iniciatyva taip pat dera su kitomis ES iniciatyvomis (pvz., programa „Kūrybiška Europa“), ja sudaromos palankesnės sąlygos dalytis ES vertybėmis, pagal ją remiamas Europos kultūros specialistų bei menininkų judumas ir jų kūrybinių sklaidą visoje ES ir už jos ribų.

Praėjus 40 metų, miestai ir platesni regionai, siekiantys vystymosi pasitelkiant kultūrą, vis dar noriai varžosi dėl galimybės prisijungti prie šių veiksmų. Tačiau siekiant užtikrinti jos aktualumą ir ateityje, iniciatyvą būtina atnaujinti, atsižvelgiant į naujas tendencijas, pavyzdžiui, į didėjantį mažesnių miestų, besivaržančių dėl EKS vardo, skaičių.

Europinis aspektas. Tai yra vienas iš pagrindinių EKS iniciatyvos aspektų (ir vienas iš EKS vardo suteikimo atrankos kriterijų), tačiau daugelis suinteresuotųjų šalių jį ne visada iki galo supranta. Vertinime Komisijai rekomenduojama ieškoti būdų suinteresuotosioms šalims šį aspektą paaiškinti geriau.

Ilgalaikės žinios. 2017 m. sukurtas miestų kandidatų tinklas „Culture Next“, kuris vienija dabartinius ir buvusius miestus kandidatus, nepriklausomai nuo to, ar jiems buvo suteiktas EKS vardas, ar ne. Tačiau oficialus EKS tinklas nesukurtas, tad esama rizikos, kad nebus dalijamasi žiniomis tarp neseniai ir anksčiau EKS vardą gavusių miestų. Komisija galėtų išnagrinėti, kaip skatinti dalijimąsi žiniomis EKS

bendruomenėje ir taip kuo veiksmingiau išnaudoti visą iniciatyvos potencialą, visų pirma jos europinį aspektą.

Komunikacija. Šiuo metu ES lygmeniu nerengiamos jokios Komisijos ar kitos ES institucijos komunikacijos kampanijos, kuriomis būtų išsamiau pristatomi miestai, gavę EKS vardą. Tai mažina iniciatyvos matomumą, poveikį ir visuomenės informuotumą. EKS iniciatyvai praverstų ES lygmens komunikacinė veikla, skirta remti ir papildyti miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, darbą, atsižvelgiant į valstybių narių indėlį. Iniciatyvą taip pat būtų galima sustiprinti skiriant EKS ambasadorius. Jais būti galėtų, pavyzdžiui, Komisijos arba EP nariai.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Europos kultūros sostinių (EKS) veiksmai bus grindžiami programa, pakeisiančia programą „Kūrybiška Europa“ (šiuo metu tai pasiūlymas dėl programos „AgoraEU“), kuri yra pasiūlymo dėl 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos dalis.

EKS veiksmai yra suderinti su Europos kultūros kelrodžio tikslais ir grindžiami keliomis pagrindinėmis politikos iniciatyvomis, įskaitant Komisijos naująją Europos kultūros darbotvarkę, Tarybos ES darbo planus kultūros srityje, bendrą komunikatą „ES tarptautinių kultūrinių ryšių strategijos kūrimas“ ir Europos kultūros paveldo veiksmų programą.

Sąjungos veiksmai taip pat dera su tokiais Europos iniciatyvomis kaip naujasis europinis bauhausas, Europos paveldo ženklas ir ES miestų darbotvarkė. Jie taip pat atitinka 2017 m. kovo mėn. Romos deklaraciją, kurioje valstybės narės ir ES institucijos numatė siekti Sąjungos, „kurios piliečiai turėtų naujų kultūrinės bei socialinės raidos ir ekonomikos augimo galimybių [...] ir Sąjungos, kuri saugo kultūros paveldą ir skatina kultūrinę įvairovę“. Be to, jie dera su Europos demokratijos skydu ir kartų tarpusavio teisingumo strategija. EKS veiksmai taip pat atitiks Europos darnaus turizmo strategiją.

Miestai kandidatai raginami išnagrinėti galimybę, jei taikytina, gauti finansinę paramą pagal Sąjungos programas ir fondus, visų pirma programą „AgoraEU“ ir Europos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros, žuvininkystės ir jūrų reikalų, klestėjimo ir saugumo fondą, teikiamą pagal nacionalinės ir regioninės partnerystės planus ir vėlesnes programas.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant persikirstymo mastą

Nėra.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė

☒ trukmė ribota

- ☒ galioja nuo 2034 m. sausio 1 d. iki 2047 m. gruodžio 31 d.
- ☒ išsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2034 iki 2047 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2034 iki 2047 m.

☐ trukmė neribota

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai)

☒ Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:

- ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☒ vykdomųjų įstaigų.

☐ Pasidalijamasis valdymas su valstybėmis narėmis

☐ Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ Europos investicijų bankui ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms ar asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus bendros užsienio ir saugumo politikos srityje pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį;
- ☐ valstybėje narėje įsteigtoms įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė arba Sąjungos teisė ir kurioms pagal konkrečių sektorių taisykles gali būti patikėtas Sąjungos lėšų arba biudžeto garantijų įgyvendinimas tiek, kiek tokias įstaigas kontroliuoja viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos arba įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, ir joms kontrolės įstaigos suteikia tinkamas finansines garantijas solidariosios atsakomybės forma arba lygiavertės finansinės garantijas, kurios kiekvienam veiksmui gali būti apribotos iki didžiausios Sąjungos paramos sumos.

Pastabos

Veiksmai bus įgyvendinami taikant Komisijos vykdomą tiesioginį valdymą, o tam tikros jų dalys gali būti perduodamos įgyvendinti programos įgyvendinančiajai institucijai.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nėra. Kiekvienas miestas, kuriam suteiktas EKS vardas, atlieka savo veiklos rezultatų vertinimą, remdamasis Komisijos gairėmis, kurios bus peržiūrėtos priėmus teisinį pagrindą.

Komisija Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Europos regionų komitetui pateiks toliau nurodytas tais įvertinimais pagrįstas ataskaitas, o prireikus – ir atitinkamus pasiūlymus:

a) pradinę tarpinę ataskaitą;

b) antrą tarpinę ataskaitą;

c) *ex post* ataskaitą.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

Nėra. EKS veiksmų biudžetas bus finansuojamas programą „Kūrybiška Europa“ pakeisiančios programos lėšomis.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Komisija skiria ir išmoka simbolinį apdovanojimą kiekvienam išrinktam miestui, įvykdžiusiam įsipareigojimus, kuriuos jis prisiėmė konkurso metu, ir turinčiam testinumo planą, kuriame pabrėžiamas europinis aspektas. Apdovanojimas yra fiksuota suma, išmokama dviem dalimis po to, kai nepriklausoma ekspertų grupė surengia keletą stebėsenos posėdžių.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Nėra. Kiekvienas miestas, kuriam suteiktas EKS vardas, remdamasis Komisijos gairėmis atlieka savo veiklos rezultatų vertinimą, kuris bus peržiūrėtas priėmus teisinį pagrindą.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Atitinkamos tarnybos toliau taikys savo Kovos su sukčiavimu strategiją, vadovaudamosi Komisijos kovos su sukčiavimu strategija (KKSS), kad, *inter alia*, būtų užtikrinta su Komisijos strategija visapusiškai suderinta vidaus kovos su sukčiavimu kontrolė ir kad sukčiavimo rizikos valdymo metodas leistų nustatyti sukčiavimo rizikos atvejus ir užtikrinti tinkamus sprendimo būdus. Šiuo metu taikomos kovos su sukčiavimu strategijos sudaro sąlygas kovoti su sukčiavimo rizika, visų pirma taikant pažeidimų prevencijos priemones, kurios taikomos intensyviau sukčiavimo nustatymo atveju.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Pastaba – Nėra. EKS veiksmas neturi nuosavų lėšų. Jų biudžetas bus finansuojamas programą „Kūrybiška Europa“ pakeisiančios programos lėšomis.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ³⁵ ..	ELPA šalių ³⁶	valstybių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių ³⁷	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
2	06 01 02 Programos „AgoraEU“ remimo išlaidos	NDA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE
2	06 03 01 „Kūrybiška Europa. Kultūra“	Skirt.	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

³⁵ DA – Diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

³⁶ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

³⁷ Šalių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių šalių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

Prognozuojamas poveikis išlaidoms ir darbuotojų skaičiui 2028 m. ir vėlesniu laikotarpiu pridedamas tik paaiškinimo tikslais, nedarant išankstinių išvadų dėl kitos daugiametės finansinės programos. Finansavimo šaltinis ir Sąjungos finansinių įsipareigojimų apimtis laikotarpiu po 2027 m. ir toliau priklauso nuo tarpinstitucinių derybų dėl būsimos DFP rezultatų ir jie nustatomi vėliau taikant metinę biudžeto procedūrą. Visi asignavimai ir darbuotojų skaičius nuo 2028 m. yra orientaciniai.

3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

Nėra.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Numeris	2
---	---------	---

DG: EAC			2024	2024	2024	2024	2024	2024	IŠ VISO
			2034	2035	2036	2037	2038	2039–2047	2034–2047
		Veiklos asignavimai							
Biudžeto eilutė 06 03 01 „Kūrybiška Europa. Kultūra“	Įsipareigojimai	1a	6,45	9,45	6,45	9,7	6,45	64,55	103,05
	Mokėjimai	2a	4,45	4,45	8,45	6,45	9,7	65,30	98,8
		Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų							
Biudžeto eilutė		3							0,000
IŠ VISO asignavimų EAC GD	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	6,45	9,45	6,45	9,7	6,45	64,55	103,05
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	4,45	4,45	8,45	6,45	9,7	65,30	98,8

3.2.1.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai

Nėra.

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas (decentralizuotų agentūrų atveju nepildoma)

Nėra.

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

Prognozuojamas poveikis išlaidoms ir darbuotojų skaičiui 2028 m. ir vėlesniu laikotarpiu pridedamas tik paaiškinimo tikslais, nedarant išankstinių išvadų dėl kitos daugiametės finansinės programos. Finansavimo šaltinis ir Sąjungos finansinių įsipareigojimų apimtis laikotarpiu po 2027 m. ir toliau priklauso nuo tarpinstitucinių derybų dėl būsimos DFP rezultatų ir jie nustatomi vėliau taikant metinę biudžeto procedūrą. Visi asignavimai ir darbuotojų skaičius nuo 2028 m. yra orientaciniai.

3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai (mln. EUR)

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI		2024	2024	2024	2024	2024	IŠ VISO 2034–2047
		2034	2035	2036	2037	2038–2047	
	4 IŠLAIDŲ KATEGORIJA						
Žmogiškieji ištekliai		1,005	1,005	1,005	1,005	10,050	14,070
Kitos administracinės išlaidos		0,015	0,215	0,015	0,215	1,150	1,610
4 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680
	Neįtraukta į 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ						
Žmogiškieji ištekliai		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Tarpinė suma, neįtraukta į 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
IŠ VISO		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680

3.2.3.3. Iš VISO asignavimų (mln. EUR)

IŠ VISO PATVIRTINTŲ ASIGNAVIMŲ IR IŠORĖS ASIGNUOTŲJŲ PAJAMŲ		2024	2024	2024	2024	2024	IŠ VISO 2034–2047
		2034	2035	2036	2037	2038–2047	
	4 IŠLAIDŲ KATEGORIJA						
Žmogiškieji ištekliai		1,005	1,005	1,005	1,005	10,050	14,070
Kitos administracinės išlaidos		0,015	0,215	0,015	0,215	1,150	1,610
4 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680
	Neįtraukta į 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ						
Žmogiškieji ištekliai		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Tarpinė suma, neįtraukta į 4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
IŠ VISO		1,020	1,220	1,020	1,220	11,200	15,680

3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

Prognozuojamas poveikis išlaidoms ir darbuotojų skaičiui 2028 m. ir vėlesniu laikotarpiu pridedamas tik paaiškinimo tikslais, nedarant išankstinių išvadų dėl kitos daugiametės finansinės programos. Finansavimo šaltinis ir Sąjungos finansinių įsipareigojimų apimtis laikotarpiu po 2027 m. ir toliau priklauso nuo tarpinstitucinių derybų dėl 2028–2034 m. DFP

rezultatų ir jie nustatomi vėliau taikant metinę biudžeto procedūrą. Visi asignavimai ir darbuotojų skaičius nuo 2028 m. yra orientaciniai.

3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto

Sąmatą surašyti etato ekvivalentais

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI		2024 2034	2024 2035	2024 2036	2024 2037	2024 2038	2024 2039–2047
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)		3	3	3	3	3	3
20 01 02 03 (ES delegacijos)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		0	0	0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentais)							
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)		4	4	4	4	4	4
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)		0	0	0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė [XX.01.YY.YY]	– būstinėje	0	0	0	0	0	0
	– ES delegacijose	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 4 išlaidų kategorija		0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 4 išlaidų kategoriją		0	0	0	0	0	0
IŠ VISO		7	7	7	7	7	7

3.2.4.2. Finansuojami išorės asiguotosiomis pajamomis

Nėra.

3.2.4.3. Visi žmogiškųjų išteklių poreikiai

IŠ VISO PATVIRTINTŲ ASIGNAVIMŲ IR IŠORĖS ASIGNUOTŲJŲ PAJAMŲ		2024 2034	2024 2035	2024 2036	2024 2037	2024 2038	2024 2039–2047
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)		3	3	3	3	3	3
20 01 02 03 (ES delegacijos)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		0	0	0	0	0	0
• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentais)							
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)		4	4	4	4	4	4
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES delegacijose)		0	0	0	0	0	0
Administracinės paramos eilutė [XX.01.YY.YY]	– būstinėje	0	0	0	0	0	0
	– ES delegacijose	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 4 išlaidų kategorija		0	0	0	0	0	0

Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 4 išlaidų kategoriją	0	0	0	0	0	0
IŠ VISO	7	7	7	7	7	7

Atsižvelgiant į tai, kad bendra tiek su darbuotojais, tiek su asignavimais susijusi padėtis 4 išlaidų kategorijoje yra įtempta, žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant generalinio direktorato darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate ar kituose Komisijos GD.

Pasiūlymui įgyvendinti reikalingi darbuotojai (etato ekvivalentais):

	Bus pasitelkiami dabartiniai Komisijos tarnybų darbuotojai.	Papildomi darbuotojai išskirtinėmis aplinkybėmis*		
		bus finansuojami pagal 4 išlaidų kategoriją arba iš mokslinių tyrimų	bus finansuojami iš BA eilutės	bus finansuojami iš mokesčių
Etatų plano etatai	3		Nėra.	
Išorės darbuotojai (CA, SNE, INT)	4			

Vykdytinų užduočių aprašymas, kai užduotis vykdo:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Užtikrina bendrą veiksmų nuoseklumą ir teikia reikiamą paramą išrinktoms EKS; užtikrina valstybių narių ir grupės veiklos koordinavimą; užtikrina grupės priežiūrą ir veiklos koordinavimą; užtikrina konkursų priežiūrą valstybėse narėse; koordinuoja konkursus trečiosiose valstybėse.
Išorės darbuotojai	Glaudžiai bendradarbiaudami su grupe, nustato gaires, skirtas padėti vykdyti atrankos bei stebėsenos procedūras, įskaitant europinį aspektą; teikia grupei techninę paramą; savo interneto svetainėje skelbia visas grupės ataskaitas; skelbia visą atitinkamą informaciją ir prisideda prie Europos ir tarptautinio lygmens veiklos viešinimo; skatina buvusių, esamų bei būsimų miestų, kuriems suteiktas EKS vardas, ir miestų kandidatų keitimąsi patirtimi ir geros praktikos pavyzdžiais ir prisideda prie platesnės miestų įvertinimo ataskaitų bei įgytos patirties sklaidos; miestams padeda rengti paraiškas, įgyvendinti jų programas ir semtis patirties iš EKS

	veiklos, be kita ko, integruoti ją į ilgalaikį miestų ir politikos planavimą, neatsižvelgiant į tai, ar tiems miestams EKS vardas suteiktas; plėtoja tikslinę komunikacinę veiklą, kad būtų didinamas EKS veiksmų matomumas ir aprėptis Europoje ir už jos ribų; teikia informaciją apie esamus Europos fondus, skirtus miestų rengiamiems projektams, įskaitant mentorystę ir mokymą.
--	--

3.2.5. *Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga*

Nėra.

3.2.6. *Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*

Pasiūlymas (iniciatyva) dera su pasiūlymu dėl 2028–2034 m. DFP.

3.2.7. *Trečiųjų šalių įnašai*

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2024 metai	2024 metai	2024 metai	2024 metai	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą					
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų					

3.3. *Numatomas poveikis pajamoms*

- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
- ☐ nuosaviems ištekliams
- ☐ kitoms pajamoms
- ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ³⁸			
		2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai
..... straipsnis					

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-ioms) daromas poveikis.

³⁸ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

Nėra.

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

Nėra.

4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI

4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai

1 reikalavimas (R1):

Kaip nurodyta pasiūlymo 16 straipsnio 2 dalies a punkte, „[...] *skelbia visą atitinkamą informaciją ir prisideda prie šių veiksmų viešinimo Europos ir tarptautiniu lygmeniu*“. Šis reikalavimas yra taikomas arba yra svarbus Europos Komisijai, nacionalinėms institucijoms ir paramos gavėjams. Tai turi įtakos aukšto lygio sklaidos procesui.

4.2. Duomenys

Pateikti duomenys yra susiję su EKS iniciatyvos informacija, naujienomis bei rezultatais ir yra gauti iš viešų ataskaitų arba miestų paraiškų formų.

4.3. Skaitmeniniai sprendimai

Numatytas skaitmeninis sprendimas yra sklaidos platforma pagal pasiūlymo 16 straipsnį. Pagrindinės šios platformos funkcijos – veiklos informacijos, naujienų ir rezultatų sklaida. Vadovaujančiosios įstaigos bus Europos Komisija ir galima programos įgyvendinančioji įstaiga.

Bus pasirinkta prieinamumu, o galimybė pakartotinai naudoti bus svarstoma pagal Komisijos standartus. Platformoje bus naudojamosi dirbtiniu intelektu, prireikus laikantis atsargumo principo.

Naudodamasi DI, Europos Komisija užtikrins, kad būtų laikomasi DI akto.

Nedarant poveikio Reglamentui (ES) 2016/679, Europos Komisija užtikrins šio reglamento tikslais renkamų ir saugomų duomenų saugumą, vientisumą, autentiškumą ir konfidencialumą.

4.4. Sąveikumo vertinimas

Nėra.

4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės

Nėra.